RAADSVOORSTEL

gemeente Westervoort

Onderwerp : Verstedelijkingsstrategie Arnhem Nijmegen Foodvalley (ANFV)
Deel II onderzoeksagenda en gebiedsuitwerkingen

Zaak- & documentnr. : Z/20/072403/201577505
Portefeuillehouder : J.H.J. Sluiter

Opsteller : Dick Boschman
Afdeling : RSO
Telefoonnr. 088 695 3000

Samenvatting
In en met de Regio Arnhem-Nijmegen werken wij samen met de regio Foodvalley aan de Verstedelijkingsstrategie Groene Metropool. De strategie draait om het faciliteren van de groei in de regio én het tegelijkertijd versterken van de leefkwaliteit. Voor de (middel)lange termijn beschrijft de strategie welke voorwaarden en principes er zijn om te komen tot groei van wonen en werken. Tegelijkertijd moet dit bijdragen aan het versterken van mobiliteit, leefbaarheid en landschap om de typische balans tussen stedelijke ontwikkeling en ontspannen leefkwaliteit in de Groene Metropoolregio te versterken. De 26 gemeenteraden van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen en van Regio Foodvalley stelden eind 2021 het eerste deel van de Verstedelijkingsstrategie Arnhem Nijmegen Foodvalley vast. We noemden dat het 'Verstedelijkingsconcept'. De afgelopen periode is gewerkt aan het tweede deel van de verstedelijkingsstrategie: de Onderzoeksagenda Gebiedsuitwerkingen Verstedelijkingsstrategie Arnhem Nijmegen Foodvalley. Dit Deel II ligt nu ter besluitvorming voor.

Beslispunten
De gemeenteraad besluit om :
1. Het 'Wijzigingsdocument Verstedelijkingsconcept Arnhem Nijmegen Foodvalley' (Deel I) vast te stellen;

2. De 'Onderzoeksagenda Gebiedsuitwerkingen Verstedelijkingsstrategie Arnhem Nijmegen Foodvalley' (Deel II-A) met daarin het hoofdstuk 'Werken met de Verstedelijkingsstrategie Arnhem Nijmegen Foodvalley' (Deel II-B) als basis voor de verdere uitwerking van de gebiedsuitwerkingen en het te sluiten akkoord vast te stellen;

Aanleiding
Eind 2021 hebben alle gemeenteraden van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen (18) en Regio Foodvalley (8) het eerste deel van de Verstedelijkingsstrategie Arnhem Nijmegen Foodvalley vastgesteld. Ook de Provinciale Staten van Gelderland en Utrecht stemden hiermee in.
In overleg met het Rijk werd dit eerste deel ook vastgesteld als inhoudelijke basis voor verdere samenwerking (tussen het Rijk, de provincies, de waterschappen, de regio's en de gemeenten).

In maart 2022 is de gemeenteraad middels een kennisgeving over de verstedelijkingsstrategie geïnformeerd over de stand van zaken op dat moment en over het vervolg proces.

Zoals in de kennisgeving van maart 2022 is aangegeven zijn bij de behandeling van het eerste deel (in gemeenteraden en staten) door een aantal gemeenten vragen, moties en

amendementen gesteld en ingediend. In het ‘Wijzigingsdocument Verstedelijkingsstrategie Arnhem Nijmegen Foodvalley’ (Bijlage 1) is deze input gerangschikt en van een behandeladvies voorzien. Na vaststelling van dit wijzigingsdocument worden de wijzigingen in het eerste deel (het ‘Verstedelijkingsconcept’) verwerkt.

In de kennisgeving van maart 2022 is ook aangegeven dat het werken met de op hoofdlijnen geformuleerde strategie vraagt om inzoomen. Dit concretiseren vindt plaats in zogenoemde gebiedsuitwerkingen in acht verschillende deelgebieden. Als eerste stap in deze gebiedsuitwerkingen zijn nu opgavebeschrijvingen opgesteld: de ‘Onderzoeksagenda Gebiedsuitwerkingen Verstedelijkingsstrategie Arnhem Nijmegen Foodvalley’ bevat de onderzoeksagenda’s per deelgebied (Deel II-A) én het hoofdstuk ‘Werken met de Verstedelijkingsstrategie Arnhem Nijmegen Foodvalley’ (Deel II-B); dat is een beschrijving van het vervolgproces waarin we samen werken aan de uitvoering van de Verstedelijkingsstrategie Arnhem Nijmegen Foodvalley.

Planning
Op 10 november 2022 willen de Groene Metropoolregio, Foodvalley en de provincies tijdens het BO MIRT-overleg (Bestuurlijk Overleg Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport) met het Rijk, op basis van de verstedelijkingsstrategie (Deel I en II) een verstedelijkingsakkoord sluiten. Voor dit overleg van 10 november 2022 moeten alle gemeenten en de 2 provincies hebben ingestemd met de verstedelijkingsstrategie

Beoogd effect
De Verstedelijkingsstrategie Arnhem Nijmegen Foodvalley beschrijft - met als leidend motto ‘Meer landschap, meer stad’ - welke voorwaarden en principes nodig zijn om de groei te accommoderen en tegelijkertijd de groene leefkwaliteit te versterken. Dit vergt een nauwe samenwerking tussen alle overheden: regio(gemeenten), waterschappen, provincies en Rijk, maatschappelijke partners en het bedrijfsleven.

Argumenten
1.1 Het Wijzigingsdocument laat zien hoe wordt omgegaan met de eerdere raadsvragen, moties en amendementen die leiden tot wijzigingen in Deel I
In het najaar van 2021 kwamen diverse vragen, moties en amendementen aan de orde bij de behandeling van het verstedelijkingsconcept (‘Deel I’). In het wijzigingsdocument is de input die leidt tot wijzigingen in Deel I opgenomen met de voorgestelde nieuwe tekst. In een andere separate bijlage zijn alle vragen, moties en amendementen opgenomen. Dus ook welke die niet hebben geleid tot aanpassingen van Deel I.

1.2 De voorgestelde aanpassingen in ‘Deel I’ maken het een beter leesbaar stuk dat beter past bij de beoogde doelen.
De voorstelde wijzigingen maken scherper wat er met bepaalde uitgangspunten en ambities wordt bedoeld.

2.1 Onderzoeksagenda’s gebiedsuitwerkingen geven richting
De onderzoeksagenda’s geven per deelgebied inzicht in de *positionering*, de *integrale onderzoeksvraag* en de *kernopgaven* (gerelateerd aan de bouwstenen leefomgeving, mobiliteit, economie en wonen) met mogelijke oplossingsrichtingen. De (al in Deel I) vastgestelde ontwerpprincipes zijn hier getest en uitgewerkt. De opgavebeschrijvingen sluiten af met een onderzoekagenda. De hier opgenomen kwesties zijn agenderend voor de regionale samenwerking. Dit zijn de zaken waar partijen in een deelgebied op korte en lange termijn samen aan willen werken. Ook zijn ze een belangrijke houvast voor het (lokale) omgevingsbeleid of draagt het zoals bij ons juist bij aan de uitvoering van de recent vastgestelde Omgevingsvisie Westervoort.
2.2 Onderzoeksagenda’s Gebiedsuitwerkingen zijn gebiedsgerichte input voor het verstedelijkingsprogramma

Naast de ambities in individuele gebieden zijn er ook hoofdlijnen te onderscheiden. We noemen dit de *kernopgaven* die voor (grote delen van) de regio's randvoorwaardelijk zijn om de benodigde groei te kunnen accommoderen (op de in Deel I van de Verstedelijkingsstrategie beschreven wijze). Het gaat dan bijvoorbeeld om:

- De opwaardering van de (inter)nationale A12/spoor-corridor vanuit de Randstad naar Duitsland als aorta voor de bereikbaarheid en ontsluiting van de regio.
- Het verbeteren van het samenhangende regionale mobiliteitsnetwerk met aandacht voor HOV-verbindingen, mobiliteitshubs, snelfietspaden, binnenstedelijke mobiliteitsopgaven Foodvalley-Zuid (inclusief spoor Ede-Barneveld), Arnhem en Nijmegen (inclusief gebiedsaanpak N325/A325).
- Het verkennen van mogelijke versterking en uitbreiding van de ecologische kwaliteit en recreatieve waarde van natuur in het kader van het Deltaprogramma, programma Klimaatadaptatie, programma natuurherstel en het NPLG.
- Het realiseren van 5.000 hectare extra groen in en om de stad in landschapszones door middel van een zogenaamd groen-blauw-raamwerk.

De in de Liemerse Onderzoeksagenda (pag. 52 e.v. in de 'Onderzoeksagenda Gebiedsuitwerkingen VS ANFV') benoemde hoofopgaven Spoorzones Westervoort, Duiven, Zevenaar en Didam en Groenblauwe raamwerk hebben een directe link met deze kernopgaven van de Groene Metropoolregio en Foodvalley

Via de onderzoeksagenda's in de deelgebieden én de bovenstaande randvoorwaarden werken we verder aan de gebiedsuitwerkingen en het Verstedelijkingsakkoord. Voor een deel bevat dit akkoord naar verwachting concrete afspraken over te realiseren ontwikkelingen, maar ook procesafspraken over wat verder moet worden uitgewerkt, de onderlinge samenwerking en de organisatie van de uitvoering. Het streven is om de hoofdlijnen met het Rijk af te spreken in het BO-MIRT[1] van november 2022.

2.3. Verstedelijkingsstrategie helpt Omgevingsvisies: als input of bij uitvoering
Als regio's laten we zien hoe we bijdragen aan nationale doelen. Tegelijkertijd helpt de Verstedelijkingsstrategie bij het realiseren van eigen ambities. Door ons te concentreren op het schaalniveau van de gecombineerde regio en tegelijkertijd goed in- en uit te zoomen naar lokaal en (sub)regionaal niveau, komen we tot relevante input voor lokale ontwikkelingen. Zo kunnen we een verbinding maken met bijvoorbeeld onze lokale Omgevingsvisies en daarvoor een extra stimulans geven. Omdat onder andere woningmarkt, economie en mobiliteit (boven)regionaal zijn, biedt de Verstedelijkingsstrategie op dat schaalniveau input voor het opstellen van te actualiseren Omgevingsvisies of draagt juist bij aan uitvoering van recent vastgestelde Omgevingsvisies. Door de regionale Verstedelijkingsstrategie te (blijven) verbinden met lokale Omgevingsvisies wordt ook de betrokkenheid van gemeenteraden/Provinciale Staten in hun kaderstellende rol versterkt.

2.4 De gemeente Westervoort is en blijft verantwoordelijk voor het eigen ruimtelijk beleid
De Verstedelijkingsstrategie Arnhem Nijmegen Foodvalley heeft formeel geen juridische status, zoals een omgevingsvisie of een bestemmingsplan dat wel heeft. Tegelijkertijd is de Verstedelijkingsstrategie Arnhem Nijmegen Foodvalley niet vrijblijvend. We hebben de strategie met elkaar opgesteld en ook onze gemeente heeft (mede op basis van al door de gemeenteraad vastgesteld beleid zoals de Omgevingsvisie) ambtelijk en bestuurlijk actief bijgedragen aan de totstandkoming van deze strategie. In het hoofdstuk 'Werken met de Verstedelijkingsstrategie Arnhem Nijmegen Foodvalley' (pag. 92 e.v. in de 'Onderzoeksagenda Gebiedsuitwerkingen VS ANFV') staat hoe wij op lokaal niveau met de verstedelijkingsstrategie moeten werken en hoe de uitgangspunten van de strategie moeten worden vertaald in ons eigen ruimtelijk beleid.

[1] Bestuurlijk Overleg Meerjarenprogramma Infrastructuur Ruimte en Transport

2.5 Verstedelijkingsstrategie is in lijn met onze Omgevingsvisie
De ontwerpprincipes van de verstedelijkingsstrategie met de vier bouwstenen (Leefomgeving, Bereikbaarheid, Economie en Wonen) uit Deel I van de verstedelijkingsstrategie sluiten goed aan op onze Omgevingsvisie. Bij de totstandkoming van Deel II de Onderzoeksagenda en gebiedsuitwerkingen hebben wij de in onze Omgevingsvisie opgenomen thema's en ambities ingebracht. De Onderzoeksagenda en de gebiedsuitwerking Liemers zijn als onderdeel van de verstedelijkingsstrategie dus in lijn met de thema's in onze Omgevingsvisie zoals blijkt uit onderstaand schema met een overzicht van de thema's en ambities uit onze omgevingsvisie en hun plek in de Liemerse gebiedsuitwerking in de Verstedelijkingsstrategie (pag. 46 e.v. in de 'Onderzoeksagenda Gebiedsuitwerkingen VS ANFV').

Thema Omgevingsvisie	Ambitie	Gebiedsuitwerking Verstedelijkingsstrategie (pag. 46 e.v.)
Een duurzaam thuis	Mogelijk maken van de aanvullende woonbehoefte op inbreiding-en uitbreidingslocaties,	Wonen
	Vergroening van de woonomgeving als bijdrage aan klimaatadaptatie en meer biodiversiteit,	Wonen en Leefomgeving
	Duurzaam blijven inrichten van woonomgeving en openbare ruimte,	Wonen, Leefomgeving en mobiliteit
	Accommoderen van aanvullende woonbehoeften, wat kan betekenen dat we op zoek moeten gaan naar geschikte, aanvullende nieuwbouwlocaties of dat we op bepaalde plekken moeten gaan 'stapelen' (appartementen)	Wonen
Gezonde, sociale en veilige leefomgeving	Creëren van grootschalige groenvoorzieningen	Leefomgeving
Vitale economie	Verder versterken van de lokale economische positie van de Westervoort op basis van toegevoegde waarde	Economie
	Balans tussen ruimte voor economische ontwikkeling, natuur, biodiversiteit en klimaat	Leefomgeving en economie
	Versterken van de vrijetijdseconomie van de Liemers als recreatiegebied met waterhistorie	Leefomgeving
	Behoud van de economische positie van de Westervoort in de regio op basis van toegevoegde waarde	Economie
Bereikbaarheid	Optimaliseren van de mobiliteitsketen door het verbeteren van de aansluitingen en nieuwe vervoersconcepten	Mobiliteit en wonen
	Versterken van OV-knooppunten, onder andere door aanvullende voorzieningen	Mobiliteit en wonen
	Bereikbaarheid integraal meenemen bij ontwikkelingen in de leefomgeving	Mobiliteit en wonen

Kanttekeningen
1.1 Een verstedelijkingsstrategie is geen verstedelijkingsvisie

De Verstedelijkingsstrategie Arnhem Nijmegen Foodvalley schetst een zogenaamd ‘adaptief ontwikkelpad’. We bedoelen daarmee dat de Verstedelijkingsstrategie ook inzicht geeft in welke keuzes op een later moment worden genomen. We gaan een langjarige samenwerking aan en voor veel mogelijke oplossingsrichtingen of maatregelen is nader onderzoek nodig. Daarmee staat dus nu nog niet alles vast en is er nog flexibiliteit. Als kader hanteren we daarbij het perspectief en de ontwerpprincipes uit het Verstedelijkingsconcept (‘Deel I’). Zo geven we de langjarige samenwerking met het Rijk vorm.

Financiële paragraaf
Dit voorstel heeft vooralsnog geen financiële consequenties. Als uit de Verstedelijkingsstrategie financiële consequenties volgen, vindt hierover aparte besluitvorming plaats.

Relatie met het herstelplan
De gemeentelijke bijdrage van Westervoort aan de Verstedelijkingsstrategie is verwerkt in de bijdrage voor de opgave Groene Groeiregio van de Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen in de meerjarenbegroting 2022-2025. Daarmee past dat binnen de kaders van het herstelplan. De kansen die deze Verstedelijkingsstrategie biedt dragen bij aan een aantrekkelijke werk-, woon- en leefomgeving in Westervoort die toekomstgericht en duurzaam is.

Participatie en communicatie
Als het gaat om de Verstedelijkingsstrategie heeft er geen participatie plaatsgevonden. Onze inbreng in de verstedelijkingsstrategie bestaat uit onze vastgestelde Omgevingsvisie. Tijdens het traject bij de totstandkoming van onze Omgevingsvisie heeft wel participatie plaats gevonden.

Duurzaamheid
Duurzaamheid is een van de belangrijke thema’s binnen alle 5 de opgaven zoals die zijn geformuleerd in de regionale opgave agenda. Voor de verstedelijkingsstrategie als onderdeel van de opgave ‘Groene Groei’ is duurzame verstedelijking onder het motto ‘meer stad meer landschap’ het belangrijkste uitgangspunt om de benodigde groei te accommoderen en tegelijkertijd de groene leefkwaliteit te versterken zodat het winst oplevert voor alle inwoners en bedrijven. De verstedelijkingsstrategie is immers een integrale langetermijnstrategie (2025-2040) voor de fysieke leefomgeving met focus op de thema’s wonen, werken en bereikbaarheid in relatie tot onderwerpen als energietransitie, landschap en de leefomgeving.

Intergemeentelijke samenwerking
Er wordt voor de verstedelijkingsstrategie samengewerkt met alle regio gemeenten van de Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen, met de regio Foodvalley, de waterschappen en de provincies Gelderland en Utrecht. In de andere regio gemeenten wordt de Verstedelijkingsstrategie ook in de maanden september-november 2022 ter vast stelling aan de gemeenteraad voorgelegd.

Bijlagen

201578396	Wijzigingsdocument Verstedelijkingsconcept Arnhem Nijmegen Foodvalley (betrekking hebbend op het al eerder door gemeenteraden en Provinciale Staten vastgestelde Deel I en hoe om te gaan met vragen, moties en amendementen die tijdens de vaststelling zijn gesteld en ingediend);
201577613	Overzicht van alle ingediende vragen, moties en amendementen op Deel I van het Verstedelijkingsconcept Arnhem Nijmegen Foodvalley;
201577614	De ‘Onderzoeksagenda Gebiedsuitwerkingen Verstedelijkingsstrategie Arnhem Nijmegen Foodvalley’ (Deel II-A, pagina 1-90) met daarin het

	hoofdstuk ‘Werken met de Verstedelijkingsstrategie Arnhem Nijmegen Foodvalley’ (Deel II-B, pagina 92-98).
201577618	Raadsbesluit Verstedelijkingsstrategie Arnhem Nijmegen Foodvalley Onderzoeksagenda Gebiedsuitwerkingen

Westervoort, 7 november 2022

Burgemeester en wethouders van Westervoort,

M. Sluiter MA	drs. A.J. van Hout
secretaris	burgemeester